

FUNCIONS DEL LENGUATGE

La funció referencial o Representativa

- Orientada al context.
- Expressa continguts objectius.
- **Marques:**
 - Verbs i pronoms en 3^a p. Locutor en 3^a p.
 - Mode indicatiu. Modalitat oracional enunciativa. Ordre lògic de les oracions.
 - Lèxic denotatiu.
- **Textos** narratius, descriptius, expositius...
- **Exemples:** *Plou. La finestra està oberta. Dos i dos són quatre. Les balenes són mamífers. Pere ve a dinar*

La funció expressiva

- Centrada en l'emissor.
- Infereix elements de la subjectivitat de l'emissor.
- **Marques:**
 - **Verbs i pronoms en 1^ap. Modalitat exclamativa, desiderativa, dubitativa**
 - **Mode subjuntiu (mode desig i possibilitat):** *Així li vinga una malaltia; Tal volta vinga Pere*
 - **Lèxic connotatiu**
 - **Adverbis de desig i dubte:** *Tant de bo no vinga; Potser vinga Pere*
 - **Conjunció que:** *Que no s'assabente Pere*
 - **Perífrasis de probabilitat (deure + inf; ser+probable + subj):** *Deu ser Pere; És probable que siga Pere*
- **Textos** argumentatius, conversacionals...

S'hi vinculen:

- 1.- l'entonació expressiva : *Quina calor fa! Ha vingut Pep!*
- 2.- L'adjectivació valorativa : *És una situació vergonyosa, innoble*
- 3.- l'estructura de l'enunciat : *El xiquet aquest! Quin dolor més insuportable!*

La funció apel.lativa

- Destinada a influir en el receptor mitjançant l'ús conscient i intencionat dels recursos propis de la funció expressiva: *Les tropes governamentals efectuaren una operació de neteja contra la guerrilla. Els rebels feren una matança en la població indefensa.*
- **Marques:**
 - **Verbs i pronoms en 2^a p. Alocutari.**
 - **Vocatiu:** *Josep, vine cap ací*
 - **Imperatiu i perífrasis d'obligació** (Haver+ de+ inf; cal+ inf; cal+que+subj): *Vine ara mateix,; Has d'anar al metge; cal anar al metge; cal que faces els deures.*
 - **Present o futur de manament:** *Em fas els deures; No mataràs*
 - **Modalitat exclamativa , interrogativa, imperativa.**
 - **Registre col.loquial Infinitiu o gerundiicaminant!:** *Vols callar ja?*
- **Textos** instructius, conversacionals, argumentatius...

La funció fàtica o de contacte

Orientada al canal. Es realitza en missatges l'única finalitat dels quals és establir, prolongar o interrompre la comunicació. O simplement, comprovar que el canal funciona. La informació que inclou és molt baixa o nul.la.

Textos conversacionals...*Si? Diga'm? Ja, sí, Bé, Clar, clar*

La funció poètica.- centrada en el missatge, per tant es presenta com una desviació de l'ús normal del llenguatge tant en la parla quotidiana com en qualsevol ús oral o escrit, i tot allò amb un propòsit estètic o jocant. Per aconseguir-ho recorre a l'estilística (Vers, rima, al·literació, metàfora, comparacions, etc). Textos retòrics, literaris, poètics, argumentatius...

La funció lúdica (variant de la poètica) es basa en el plaer de les combinacions fòniques i rítmiques (cançons infantils). No és exclusiva de la literatura. La trobem:

- en moltes expressions col·loquials: *està més marejat que un all i oli. No et deixen que et mengin el coco*
- als argots juvenils
- A la publicitat...

La funció metalingüística.- s'activa quan fem el llenguatge per referir-nos al llenguatge mateix. És exclusiva de les llengües naturals i s'hi fa present en definicions, aclariments, reformulacions, classificacions; Textos expositius (diccionaris, textos teòrics sobre lingüística): *-És un inconseqüent- ¿Què entens per inconseqüent?*

Les funcions no es donen de manera aïllada sinó que apareixen combinades en un mateix text. En l'enunciat *"Vinga vosté ací, ja!"* hi predomina la funció apel·lativa però alhora s'hi infereix l'exasperació del parlant (funció expressiva).

Relacionar amb la Modalitat oracional

Enunciativa: enuncien fets des d'una posició objectiva, informar al destinatari. Mode indicatiu. N'hi ha de afirmatives i de negatives. Predomina funció referencial. *"Hui no és festa"*

Exhortativa: indica ordres, manaments o prohibicions. Ús de l'imperatiu, perífrasis d'obligació, subjuntiu en prohibicions, registre col·loquial infinitiu o gerundi. Funció apel·lativa *"No fumeu"*

Interrogativa: es pregunta a l'interlocutor o en la interrogació retòrica es formula per suggerir al lector una asseveració o resposta evident. N'hi ha de totals i parcials; directes i indirectes. Funció fàtica, expressiva: *"Véns o vaig? No heu sentit mai els enamorats com parlen?"*

Exclamativa: manifesten emoció, sorpresa...sentiments de l'emissor. Usa interjeccions (pròpies i impròpies) i els vocatius. Predomina funció expressiva. *Quin bon dia que fa!*

Dubitativa: expressa dubte, possibilitat, probabilitat sobre un fet. Ús d'adverbis de dubte (probablement, tal vegada, si de cas...), perífrasi de probabilitat (deure + infinitiu), Mode Indicatiu (present i futur). Funció expressiva. *"Ja deu haver arribat!"*

Desiderativa: expressa el desig, les esperances del parlant. Mode subjuntiu i condicional. Funció expressiva. *"Voldria que ja fóra de dia"*

EXERCICIS DE LES FUNCIONS DEL LENGUATGE. (APRENTATGE COOPERATIU)

Indica la funció del llenguatge que predomina en cada cas i justifica la resposta:

1. Cada dia que passa comporta un increment de cinc minuts en la insolació.
2. Compri'n tres i pagui'n dos.
3. Què vol dir “menjar i beure a discreció”?
4. L'illa de Buda es troba al delta de l'Ebre.
5. Digui? (contestant al telèfon)
6. “I roda el carro com un tro de guerra” (Jacint Verdaguer).
7. Ai, pobra! Sempre està de pega...
8. A l'observatori de Ben Viure el termòmetre indica dos graus negatius.
9. El mot japonès “Karaoke” vol dir “orquestra buida”.
10. “De genollons, genollons, collia, collia; de genollons, genollons, collia codonys”.

Indica la funció del llenguatge que predomina en cada cas i justifica la resposta:

1. Plou, però plou poc.
2. Dóna'm el llapis, si us plau.
3. Aquesta setmana s'està revisant la legislació laboral.
4. Què vols dir quan dius “nicieses”?
5. Quin fàstic de pel·lícula!
6. Quants cops hauré de repetir que em deixis en pau?
7. En fi...sí...ja veus.
8. Hi ha un anticicló al nord-est d'Irlanda.
9. Hola, bon dia. Què tal?
10. Quin dia, noi!

Indica la funció del llenguatge que predomina en cada cas i justifica la resposta:

1. Quin cap de setmana!
2. Surt durant el cap de setmana i que et toqui l'aire.
3. Quan dic que no hi ha “gaire” pa, vull dir que ja no n'hi ha gens.
4. Què em sents?... Escolta'm.
5. En Pere està fet de bona pasta.
6. Això és magnífic!
7. Bé. Ja n'hi ha prou! No tornis altra vegada.
8. No diguis blat que no sigui al sac i ben lligat!
9. Tinc una gran il·lusió per fer el batxillerat.
10. Som-hi nois!

Indica la funció del llenguatge que predomina en cada cas i justifica la resposta:

1. Aquest cap de setmana ha plogut.
2. Que em sents?...Sí...el cap de setmana...
3. Demà, porteu el diccionari de sinònims i antònims.
4. “Per una flor de romaní/l'amor daria;/per una flor de romaní/l'amor doní.” (Josep Carner)
5. Correcte... correcte... correcte...
6. Aquest llibre de llengua té més de dues-centes pàgines.
7. El SN i el SV són els components bàsics de l'oració.
8. Una dona de Terrassa ha tingut quadrigèmins.
9. Vés-te'n. Fora!
10. La paraula “comitè” porta accent greu.

1.- Indica la funció del llenguatge predominant en cada oració i justifica la resposta: Avui el sol ha sortit a les set hores i disset minuts. Cargol és un mot agut. N'estic ben fart! Sí,... digues!... Sí... T'escolto! Què vol dir "fer mans i mànigues"? Setze jutges d'un jutjat mengen fetge d'un penjat. Aquest matí ha plogut a les comarques del nord de Catalunya. Comprin'n tres i pagui'n dos! Estic fet pols! Surt immediatament d'aquí!

2.- Indica la funció del llenguatge que predomina en cada frase: Pere, porta'm el llibre de Tecnologia, si us plau. Els dígrafs *gu*, *qu*, *ll*, *ny* no se separen. Sí? Em sents? Escolta! Sóc la Irene. Estic molt amoïnada pel Marc, que encara no ha arribat. Adéu-siau, turons, per sempre adéu-siau. Banyoles és al Pla de l'Estany. Quin mal de queixal! Jaume, no cridis tant! Un plat pla ple de pebre negre està. Els accents diacrítics serveixen per diferenciar paraules.

3.- Indica la funció del llenguatge que predomina en cada cas: Correcte... correcte... correcte Aquest llibre de llengua té més de dues-centes pàgines. Demà, porteu el diccionari de sinònims i antònims. Tinc una gran il·lusió per fer el batxillerat! No diguis blat fins que sigui al sac i ben lligat. Quin llibre més ben escrit! La mallerenga d'aigua es coneix en llatí com a *Parus palustris*. Sí... sí... sí... d'acord! Aquest llibre val dues mil pessetes. Ara sortiu per la porta de darrere.

4.- Indica la funció del llenguatge que predomina en cada cas:

- El llapis és groc.
- Escolta'm!
- Plou.
- Oi que m'entens?
- Com es diu en català: "tèxtil" o "textil"?
- Em fa mal el braç.
- Vols bols?
- No el toqueu.
- En cap cap cap el que cap en aquest cap.
- Avui és festa!

FUNCIÓ	OBJECTIU	MODALITAT ORACIONAL	MARQUES GRAMATICALS	TIPUS DE TEXT
REPRESENTATIVA o REFERENCIAL	Transmetre continguts objectivament. Centrada en el context.	Enunciativa o Declarativa o asseverativa	-Ús de la 3ª p -Mode Indicatiu i Present atemporal -ordre lògic de les oracions. -Lèxic denotatiu -Modalitat oracional enunciativa	<ul style="list-style-type: none"> • Expositiu • Narratiu • Descriptiu • Conversacional
EXPRESSIVA	Expressar la subjectivitat del parlant: sentiments, opinions, actitud, e tc Centrada en l'emissor	Exclamativa Dubitativa Desiderativa	- Ús de la 1ª p. - Mode subjuntiu - Exclamacions; - Adverbis de desig i dubte; - Lèxic valoratiu i procediments de modalització . - Interrogacions retòriques - Verbs intel·lectius, de sentiment i volitius. - Modalitat exclamativa, desiderativa i dubitativa. - Perífrasis modals. -figures: ironia, hipèrbole, metàfora, hipèrbaton. Derivatius: diminutius, augmentatius, pejoratius i apreciatius.	<ul style="list-style-type: none"> • Expositivoargumentatiu • Conversacional • Descriptiu
CONATIVA o APEL·LATIVA	Influir en l'oient i provocar en ell una reacció de qualsevol tipus. Centrada en el receptor.	Imperativa Interrogativa	- Ús de la 2ª p. - Vokatius - Mode Imperatiu i subjuntiu de manament; - Apel·lacions al receptor o vokatius. - Modalitat exclamativa, interrogativa i imperativa. - Registre col·loquial Infinitiu o Gerundi	<ul style="list-style-type: none"> • Argumentatiu • Conversacional • Instructiu
FÀTICA o de CONTACTE	Prolongar, establir o interrompre la comunicació. Centrada en el canal i receptor.	Enunciativa Interrogativa Imperativa, etc	Frases fetes, falques, etc	<ul style="list-style-type: none"> • Conversacional
POÈTICA	Atraure l'atenció sobre la forma d'expressió lingüística. Centrada en la forma del missatge.	Qualsevol	Procediments retòrics i figures literàries	<ul style="list-style-type: none"> • Literaris • Retòrics • Poètics • Argumentatius
METALINGÜÍSTICA	Reflexionar sobre la llengua. Usa el llenguatge per parlar del llenguatge. Centrada en el codi i en els usos lingüístics.	Enunciativa Declarativa	Sense marques específiques	<ul style="list-style-type: none"> • Expositiu (textos lingüístics)

